ژ	زاراوە بە زمانی کوردی	ماناکەی	وڵاتی خاوەن	زاراوە بە زمانی بیانی
١	کلاڤیسان	ناوی فەرەنسی ئامێری کلاڤیتشیمبالۆیە. یاخۆد ئامیری هارپسیکۆڕد	Fr	Clavecin
٢	کلاڤیس	ئامێریکی ریتمییە لە موزیکی سەمایی بەکاردێت، شوێنی سەرهەلدانی ئەمریکای لاتینییە ئەم ئامێرە بریتییە لە دوو پارچەی بچووکی باریکی وەک یەک کە لە دار دروست کراون و لا کاتی ژەنییدا بە یەکدیدا دەکیشرێن و دەنگ دروست دەکەن.	Eng.	Claves
	Cantabile	وشەیەکی ئیتاڵییە بە ئیگلیزی واتە in a singing style واتە گۆرانی ئامێزانە. لە سەر هەر نۆتەیاک نوسرا دەبێت نۆتەکە بە شێوەیەکی ڕۆمانسی و بە هەستەوە بژەنرێت.		
٣	کلاڤیتشیمبالۆ	ناوی ئیتالی ئامێری هارپسیکۆڕدە	It	Clavecembalo
٤	کلاڤیکۆڕد	زاراوەکە لە دوو بڕگە پێک هاتووە کلاڤی بە مانای (کلیل) دێت و کۆرد بە مانای ژێ دێت. ئامێرێکی لێدانی ژێدارە و لە شیوەی ئامیری پیانۆی گڕاند دایە. ئەم ئامیرە لە ئامیری		

Clavichord Clavicorde Clavicordo	Eng Fr It	مۆنۆکۆردەوە دروست بووە ژێیەکانی لە مس دروست دەکریت بەهۆی کوشار خستنە سەر ئەو پلیکانانەی کە بە چەکوشە بجوکەکانی بەستراوە دەنگی لێوە دێت. تا پەنجەکان لە سەر تۆنی دەنگەکان هەڵناگیرێن ئەم جەکوشانە ناگەرێنەوە شوێنی خۆیان وە جەند جۆریکی ئەم ئامیرە هەیە وەک. 1 - کالاڤیکۆردی کۆتکراو:- ئەم جۆرەیان کۆماڵێک دەنگ لە یەک ژێ دەردەچن بە هۆی دەزگایەکی میکانیکی بە شیوەیەک کە لە ژیکە دەدرێ و ٢-٥ شوێنی دەستکردی هەیە و کە لە جەندین شوینی جیا جیا وەک پرد بە کلیلەکانەوە بەستراون . 2 - کلاڤیکۆردی رەها:- ئەمەیان لە هەر ژییەک تەنها یەک دەنگ دەردەچی وەک ئامێری پیانۆی ئێستا وایە. دەنگەکانی ئەم جۆرە ئامێرە لە یەک ئاست دەن و بەرزی و نزمی تیدا نییە و دەنگاوارەکەشی لە سی ئوکتاڤ تیپەڕ ناکات. لە کاتی خۆی ڕەنگی		

		پلیکانەکانی ئەم ئامێرە بە پێچەوانەی ئامێری پیانۆ بوو. کە بریتی بوو لە سپی، ڕەش، ڕەش، سپی. کە لە سەدەی ١٤-١٨ بەکارهاتوە. لە دوای سودەی ١٨ ئامێری پیانۆ جێگای گرتەوە.		
Clavi harpe	Fr	بریتییە لە ئامێری هارپی کلیلدار کە لە شێوەدا لە ئامێری هارپی ئاسایی دەچێ شیوەی ژەنینی وەک ئامیری پیانۆ وایە لە ساڵی ١٨١٩ داهینراوە. بەلام ئیستا بەکارنایەت. Clavi cytherium	کلاڤی هارپ	٥
Clavi-lyri	Fr	جۆتیکە لە ئامیری کلاڤی هارپی کە لە لایەن کە سێک بە ناوی باتمان لە ولاتی ئینگلتەرا لە ساڵی ١٨٢٠ داهینراوە.	کلاڤی لیر	٦
Clavi-orgve	Fr	ئامێریکە لە جۆری ئامیری هارپسیکۆرد کە لە تابلۆیەک زیاتر لە پلیکانەی هەیە بۆ ئامێرە جۆڕاو جۆرەکان.	کلاڤی ئۆڕگ	٧
Clavicyt hneriam		ئامێریکە لە جۆری ئامێری هەرپسیکۆڕد (کلاڤیتشیبالۆ) کە بە ستوونی دادەنریت بۆ ژەنیین.	کلاڤی سیتریۆم	٨
Clavier KeyBoard	Fr Eng	سێ واتای هەیە. 1 - بریتیە لە ئامێرەکانی کلیلدار پلاکە سپی و رەشەکانی ئامێری پیانۆ و هارپسیکۆرد و ئۆڕگن.	کلاڤییێ	٩

ژ	زاراوە	پێناسە	زمان	زاراوەی بیانی
		2- زاراوەیەکە بۆ گشت ئەو ئامێرانە بە کار دەهات کە کلیلدار بوون بە تایبەت ئامێری کلاڤیکۆرد. 3- ئەم زاراوەیە بۆ پەیژەی گشتیش بەکاردیت کە هەر سێ کلیلەکانی دۆ و سۆڵ و فای لە سەرە.		
١٠	کلیل یان کلێف	بریتییە لە کلیلەکانی سۆڵ و دۆ و فا	Fr Eng	Cle,clef Clef
١١	کلیکیت	ئامێرێکی لێدانی ڕیتمییە لە دوو پارچەی وەک یەک پێکهاتووە و لە دار یان ئیسک دروست دەکریت. دەخرێتە نیوان پەنجەکانەوە و بە بەر یەککەوتن و لێدانیان دەنگی لێوە دەردەچی.	Fr	cliqvette
١٢	کلۆش	زەنگ، زەنگاکان ئامێرێکی لێدانە لە کانزا دروست دەکری وەک ئەو زەبگانەی لە کلێسا و قوتابخانەکان دا هەن و چەندین قەبارەی هەیە دەنگ لێوە هاتنی ئەم زەنگە بە هۆی ئەو پارجە ئاسنەوە دەبیت کە لە ناو زەنگەکەدا چەسپینراوە کە لە شیوەی بۆڕی دا کاتێک بە لای دەستە ڕاست وچەپی زەنگاکا لە ناوەوە دەخولیتەوە جورێک لە لەرینەوە دروست دەکات گۆێبیستی دەنگەکە دەبین هەندێک جار لە نێو ئۆرکیسترا و بۆناکاندا بەکاردیت چایکۆفسکی لە ئۆفەرچیوری	Fr Eng It	Cloches Beels Compane

		سالّی ١٨١٢ يدا و مۆرێس راڤێلّ له دۆلّی زەنگاكان بەكاريان هيناوە. ئەم ئامێرە لە سەرەتادا لە لايەن ميسرييە كۆنەكان و مەماليكەكان بەكارهاتووە دواتر لر چەرخی ناوەراستدا گواستراوەتەوە ئەرروپا دواتر لە كليساكان بەكارهاتوە. چەند جۆريكی هەيە وەک . Carillonو Campane .		
Clochetts	Fr	زەنگی بچووک چەند جۆری هەيە. 1 - زەنگە بجووكەكان كە لە موزيكی سەربازی و ئوركيسترادا بەكاردين 2 - لاسايی كردنەوەی دەنگی زەنگەكان لە هەندێک لە ئاميرەكانی پيانۆدا لە ريگەی كوشار خستنە سەر پێدالەكان بۆ ئەوەی دەنگێكی هاوشيوەی پر لەرينەوەی زەنگەكانمان پێ ببەخشن.	كلۆشيت	١٣
Clse	Eng	قوفل كۆتايی هێنەر كادينزا Cadance	كلۆز	١٤
Coda	It	كۆتايی – جۆرێكە لە رستەی موزيككيە كۆتايی هێنەرەكان لە هەندێک لە پارجە موزيكييەكانی ئۆركێسترا بۆ ئەوەی وا پيشاندا كە	كۆدا	١٥

		کۆتاییەکی یەکلاکەرەوەی کاریگەرە ئەم زاراوەیە زۆر بە بەربڵاوی بەکاردیت کاتێ دەڵین کۆداڤاڵس واتە کۆتایی ڤالس. کۆدا ڤۆگا کۆتایی ڤۆگا.		
Codetta	It	کۆتاییەکی بچووک	کۆدیتا	١٦
Cogli	It	لەگەڵ ئەو con	کۆڵی	١٧
Cogl istromenti	It	لەگەڵ ئامێرەکان	کۆڵ ئەسترومینتی	١٨
Coi	It	لەگەل ئەو	کوا	١٩
Coiviole	It	لەگەڵ ڤیۆلاکان	کوا ڤیۆلی	٢٠
Col,Collo,Colla	It	لەگەڵ – بە	کۆل- کۆڵڵۆ- کۆڵڵا	٢١
Col Arco	It	بە کەوان – ژەنیین بە کەوان	کۆڵ ئارڕکۆ	٢٢
ColBasso	It	لەگەڵ باس دا	کۆڵ باسسۆ	٢٣
ColConto	It	لەگەڵ گۆرانیدا	کۆڵ کانتۆ	٢٤
Col Legne	It	بە دار. بە داری کەوان. واتە داواکردنی ژەنیین بە پشتی کەوان واتە بە داری پشتی کەوان. بۆ ئەوەی لە هەندێک حاڵەتدا جۆرێکی ژەنینێکی ڕیتم دارمان پێ ببەخشێت. ئەم شیوازە لە جەرخی ١٧ دا زۆر باو بوو.	کۆل لینیۆ	٢٥
Col Sordina	It	ژەنین بە کپ کەرەوەی لەرینەوەکان Consordina	کۆڵ سۆردینا	٢٦
Coll Arco	It	واتە داواکردنی ژەنین بە کەوان ئەم زاراوەیە کاتێک بەکاردێت کە ژەنیار لە حاڵەتی ژەنین بە پەنجە پزیکاتۆدا بێت بتەوێت بگەرێتەوە سەر ژەنیین بە کەوان	کۆل لارکۆ	٢٧

Cool,Ottava	It	ئەداکردنی ئەکتافێک سەروو تر. Ottava	کۆڵ لۆتاڤا	٢٨
Colla Destra	It	داواکاری ژەنیین بە دەستی ڕاست.	کۆللادیسترا	٢٩
Colla Parte	It	لەگەڵ میلۆدی سەرەکی	کۆللا پارتی	٣٠
Colla Panta Dell Arco	It	ژەنین بە بەشی سەرەوەی کەوان	کۆللا پۆنتادیڵ لارکۆ	٣١
Colla Sinistra	It	داواکاری ژەنین بە دەستی چەپ	کۆڵا سینیسترا	٣٢
Colla Voce	It	بە یاوەری ئاوازی لیریکی- لەگەڵ دەنگ	کۆڵا ڤۆتشی	٣٣
Colle trombe	It	لەگەڵ ترۆمباکان	کۆللی ترومبی	٣٤
Colachon Colascione	Fr It	ئامێریکی ژێداری کۆنە هاوشێوەی ئامێری ماندۆلین کە لە هەندێک ناوچەکانی ئیتالیا بەکارهەتووە ئەم ئامێرە ملێکی درێژی هەبوو کە شەش ژێی لە سەر بەسترابوو وەک ئامیری عود و ماندۆلین و ساز بە پەنجە یان بە ڕیشە دەژەنرێت.	کۆللا شۆن	٣٥
Colisin	Fr	ئامێرێکی لیدانە شەش ژێی هەیە و لە پیست دروست کراوە بە دوو داری پتەو لێدەدریت بۆ یەکەم جار لە چەرخی ١٨ دا لە ناوچەی بۆلۆنیا لە ئیتالیا بەکارهاتووە.	کۆلیزۆن	٣٦
Colissoncini Coloconcini		ئامێرێکی لیدانە هاوشێوەی ئامێری ماندۆلین ملێکی درێژی هەیە و دوو ژێی لە سەرە لە ١٩	کۆلیسۆنتشیلی	٣٧

		به بەربلاوی بەکارهاوتووه چەرخی.		
Colofonia Colophane Colophony Rosin		مادەیەکە بۆخوراندن ولێخشاندنی کەوانە بەکاردێ بۆئە وەی کەوانە کە لە سەر ژێیەکان نەخلیسکێ ولەهەمانکاتدا لەرینە وە یەکیش بداتە کەوانەکە بۆیە بەم ناوەنراوە چونکە یەکەمین کارگەی کلافۆنی لە شاری کۆلۆفۆن لە ئاسیای ناوەراستەوە دامەزرا.	کۆلۆفۆنیا	٣٨
Coloratura	It	گۆرانی چڕینی داهێنەرانەی زەخرفەدار ١-شێوازێك لە ئاداکردنی چینە دەنگی سوپرانۆ کە توانستێکی چاکی دەوێ بۆ ئاداکردنی دە نگە تیژە کان کە (خشڵ وزەخرەفەی دەنگی زۆری تیدایە) ٢-چەند پەڕەگرافێکی لیریکی کە گۆرانیبێژ لە نێو(ئاریا)یەکاندا لە چەرخی شانزەیەمدا دەیچڕی وتیایدا کۆمەڵێك لە لەرینەوەو خشڵ وزەخرەفەی دەنگی بەکاردەهێنا تا توانستی هونەری خۆی بەدەربخا.	کۆلۆراتورا	٣٩
Colore Di Suoni	It	مۆرکە دەنگییەکان-هەمەڕەنگی لە بەکارهێنانی دەنگەکاندا،بڕوانە	کلۆری دی سوونی	٤٠

Coloris	It	هەمەڕەنگی:ئاستی هەمەڕەنگی تەعبیری لە ئاداکرندا کە بتوانێ تەواوی هەست وسۆزدەربڕینەکان لە هەڵوێستەکاندا بەدیاربخا هەروەها ئەم زازاوەیە بۆئەوە هەمەڕەنگییە تەعبیرییانە لە شێوازو مۆرکی دانەری موزیك بەکاردێ کاتێ کە پارچە موزیکێکی خۆی پێ دەوڵەمەندتر دەکا.	کلوری	٤١
Comachion	It	جۆرێکی کۆنە لە ئامێری(فلوت)کەلەلایەن گریکە کۆنەکانەوە بەکارهاتووە .	کۆماشیون	٤٢
Come	It	زاراوەیەکی زمانەوانی یە بە مانای(وەکو)دێت	کۆمی	٤٣
Come prima Comeprima	It	وەکو یەکەم،وەکوجارییەکەم،وەکومیلۆدی یەکەم،وەکوکاتی یەکەم،پێش ئەوەی گۆڕانکاری بەسەربێ.	کۆمی پریما کۆمی پریمۆ	٤٤
Come Sopra	It	وەك ئەوەی سەرەوە، زاراوەیەکە بۆ دوبارەکردنەوەی ئەو رستە موزیکیەدێ کە پێشترئاگادارکراوە.	کۆمی سوپرا	٤٥
Comesta	It	وەکو ئەوەی کە دیاریکراوە - وەکو ئەوەی کە نووسراوە.	کۆمی ستا	٤٦
Comedie Commedia Comedy	Fr It Eng	کۆمیدیا- رۆمانێك یان نواندێنکی پێکەنین ئامێز	کۆمیدی	٤٧
Comic Opera	Eng	ئۆپێرای کۆمیدی(پێکەنین ئامێز) "بەزمەسات"	کۆمیك ئۆپێرا	٤٨

Comique Comico Comic	Fr It Eng	بەزمەسات- پێکە نین ئامێزبەشێك لە میلۆدی ناو ئۆپێراین دیمەنێکی لیریکی کە مۆرکێکی پێکەنین ئامێزوخۆش و بەزمەساتی هەیە،ئەم زاراوەهەندێ جار دەبێتە پێشگری چەندین وشەی تر بۆ ئەوەی بەزمەکە پتر پێکەنین ئامێزبکا وەك ئۆپێرا کۆمیك- دیمەنێکی کۆمێدی،گۆرانییەکی بەزمەسات.	کۆمیك	٤٩
COMIR	Fr	گۆرانیبێژە کۆمیدییەکان – زاراوەیەکە بۆ ئەوگۆرانیبێژە کۆمیدیانە بەکاردەهات کە لە ناوچەکانی باشووری فه رەنسا بە تایبە ت (هەرێمی برۆڤەنس)،ئەوانەی لە شارەکاندا توانیان موزیکی ترۆبادور بڵاو بکەنەوە.	کۆمیر	٥٠
COMMA		میانەیەکی زۆر بچووکە ناکرێ دیاری بکرێت مەگەر تەنها لە بواری ژمێرياری دا نە بێت. کۆما جیاوازی نێوان ئەو دوو نە نە غمەیە کە دەنگێکی هاو شێوەی لێوە دەردەچێ ئەنهاڕمۆنی ڕێ دێز می بیمۆڵ لە نێوان ئەم دوو دەنگەدا ڤیاوازیەکی زۆر بچووکی ماتماتیکی هەیە کە پێی دەڵێن کۆما پێوانەی ئەم جیاوازیە بچووکە لەمە سەرچاوە دەگرێ کە میانەیەکی تەواو یەک تۆن دابەش دەکەینە سەر دوو یاکێکیان میانەی	کۆما	٥١

		سرووشتی دیاتۆنی و ئەوی دیکەیان ڕەنگاو ڕەنگ (کرۆماتیک) نیوە کرۆماتیکەکە ڕێ ڕێ دێز بە پێوانەی ۹/۱ لە نیوە سروشتییەکە ڕێ می بیمۆڵ گەورەترە بە شێوەیەک کە نیو تۆنی کرۆماتیکی ۹/۵ ی تۆنەکە بەبێ و نیو تۆنە سروشتیەکەش دەبێتە ۹/٤ ی تۆنەکە واتە جیاوازی ۹/۱ کە دەکاتە یەک کۆما ئەم جیاوازیە زیاتر لە ئامیرە ژێدارەکانەوە هەستی پێ دەکرێت.		
Comodo	It	ئەداکردن بە شیوەیەکی هێمنانە و دڵخۆشکەرانە.	کۆمۆدۆ	٥٢
Comacievole	It	خەم ڕەوین هەست کردن بە خۆشی	کۆمپاتشیڤۆلی	٥٣
complainte	Fr	جۆریک لە گۆرانییە میللییە کاریگەرەکانە کە مۆرکێکی سۆزداریان هەیە و دەقەکانیان بریتین لە چیرۆکە خەمبارە مێژووییەکان	کۆمپلینت	٥٤
Compos Composto Compound	Fr It Eng	لێکدراو- ئەم زاراوەیە بە بەربڵاوی لە مۆزیکدا بەکاردێت هەروەها لە شوێنی تریش بەکاردێ وەک میانە لێکدراوەکان- ڕیتمە لێکدراوەکان.	کۆمپۆزیێ	٥٥
Compositeur Compositore Composer	Fr It Eng	دانەیەری موزیکی ئاوازدانەر دانەری پارچە موزیک یان میلۆدیە موزیکییەکان بە هەموو جۆرەکانیەوە و نوسینەوەی نۆتە بۆ ئامێرەکان بە پێی ڕێساکانی	کۆمپۆزیتیر	٥٦

		هونەری و تۆمارکردنی گشت وردەکارییەکان و گوزارشتەکانیان دانەری موزیک دەبێ شارەزاییەکی تەواوی لە زانستەکانی وەک هارمۆنی و کۆنتراپۆیینت هەبیت. هەروەها خاوەنی بەهرەیەکی خۆرسک و ئیلهامێکی بەردەوام بێت. لێرەدا دەکرێ دانەرانی موزیکی بەم شێوەیە پۆلێن بکرێت. دانەری موزیکی درامی واتە ئەوانەی موزیکی ئۆپێرا دادەنین پێی دەوتریت. Compositur Dramatique دانەری سێمفۆنییەکان. پێی دەوتریت Symphoniste دانەری بۆتەکانی دوانی و سیانی و چواری بۆ ئامیرەکان پێی دەوتریت Instrumentaliste دانەری ڕاهینان و سۆلفیج و ڕیساکانی موزیک پێی دەوتریت Theoricien-Didacticien دانەری بالێ و سەماکان پێی دەوتریت Choregraphiste دانەری رۆمانس و میلۆدی و گۆرانییەکان پێی دەوتریت Romancien-Melodicien-Chansonnier		

٥٧	کمپۆزیسیۆن- کۆمپۆزیشن	دانانی شاکاریکی موزیکی ئامێرەکان یان دەنگی	Fr It	Composition composizione
٥٨	کۆمپاوند ئینتەرڤاڵ	میانە لێکدراوەکان	Eng	Compound Intervals
٥٩	کۆمپاوند تایمس	ڕیتمە لێکدراوەکان	Eng	Compound Times
٦٠	کۆن	واتە لەگەڵ – بە ئەم زاراوەیە دەبیتە پێشگری ئاوەلناوەکان بۆ دیاریکردنی ڕیرەوی جولەی میلۆدی یان موزیکی یاخود شیوازی ئەداکردن	It	Con
٦١	کۆن ئەڤیتۆ	بە سۆزاوە- کاریگەر لە ئەداکردن.	It	Con Affetto
٦٢	کۆن ئەڤیستیۆنی	بە سۆزیکی قولەوە. ئەداکردن با سۆز و هەستەوە.	It	Con affezione
٦٣	کۆن ئەڤیلیسیۆنی	بە خەمناکی- بە شیوەیەکی خەمناک ئەداکردن بە خەمناکی	It	Con affizione
٦٤	کۆن ئەدچیلتا	بە سووکی چالاک چوست لە ئەداکردن.	It	Con Aqilita
٦٥	کۆن ئەدچیتاسیۆنی	بە وروژاندنەوە بە هەلچوونەوە لە ئەداکردن	It	Con aqitazione
٦٦	کۆن ئەلیگرتیسا	بە خۆشی بە شادی ئەدایەکی پڕ لە شادی	It	Con allegrezza
٦٧	کۆن ئەمابیلیتا	بە نەرمی- نە خۆشەویستی بە نیانی	It	Con amabilita
٦٨	کۆن ئەموری	بە خۆشەویستی و تەعبیریکی زۆرەوە لە ئەداکردن.	It	Con amore
٦٩	کۆن ئەنیما	بە گیانەوە- بە هەست و سۆز و تەعبیریکی زۆرەوە.	It	Con anima

Con anomo	It	به گیانەوە- بە جەخت و چالاکییەوە لە ئەداکردن.	کۆن ئەنیمۆ	٧٠
Con audacia	It	به چاو نەترسییەوە لە ئەداکردن	کۆن ئۆداتشیا	٧١
Con bravura	It	به ئازادییەوە- بە لیهاتوویەکی لەرادەبەدەر	کۆن براڤۆڕا	٧٢
Con brio	It	بە زیندوویی و جوست و چالاکییەوە.	کۆن بریۆ	٧٣
Con calma	It	به هێمنی – بە کپی	کۆن کاڵما	٧٤
Con calore	It	به گەرم و گوری بە هەست و گوشاریکی تەعبیری.	کۆن کالۆری	٧٥
Con caratere	It	به شیواز و مۆرکێکی دیاریکراو.	کۆن کاراتیری	٧٦
Con celerita	It	به خێرایی و بە تەلیسمەوە	کۆن تشیلیرتا	٧٧
Con collera	It	به ڕەقی – بە توڕەیی	کۆن کۆللڕا	٧٨
Con comodo	It	به سوک و سانایی	کۆن کۆمۆدۆ	٧٩
Con concitamento	It	به هەڵچوونەوە- شۆڕشگێڕانە	کۆن کۆنتشیتامینتۆ	٨٠
Con drligenza	It	به بە ئاگایی	کۆن دیلیچیترا	٨١
Con drligenza	It	به دابەشکردنەوە – ئەداکردنی هەموو نۆتەکانی ناو باڕێکی موزیکی.	کۆن دیڤیسیۆنی	٨٢
Con divisione	It	به خەمناکی	کۆن دۆلیا	٨٣
Con doglia	It	به سازگاری و دڵڕفێنییەوە لە ئەداکردن.	کۆن دولتشیتسا	٨٤
Con doolore	It	به خام و پەژارە و ژانەوە	کۆن دۆلۆری	٨٥
Con durezza	It	به توندی	کۆن دۆریتسا	٨٦
Con eleganza	It	به سووکی – بە پووختەیی.	کۆن ئەلکانزا	٨٧